

Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2024 m. gruodžio 18 d. – 2025 m. sausio 26 d.
2025 m. 1-4 savaitės

Ellex[®] Valiunas

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris,
Viešųjų pirkimų ir
valstybės pagalbos
praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

Mielieji,

senųjų ir naujųjų metų sandūroje priimtos ir (ar) įsigaliojo „naujos“ įstatymų leidėjo iniciatyvos, kurios išplaukia iš kitų teisės aktų arba atsispindi gimininguose viešųjų pirkimų įstatymuose. Kaip jau tapo įprasta pastaruoju metu, dėmesys sutelktas tiekėjų pašalinimo pagrindams ir nacionalinio saugumo plačiąja prasme apsaugai.

Taip pat pristatome gausią VPT metodinę medžiagą, kuri tapo svarbia viešųjų pirkimų specialisto kasdieninės praktikos dalimi.

Galiausiai analizuojame nacionalinę ir ES jurisprudenciją įvairiais teisės klausimais. Ypatingai svarbūs ir laukti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išaiškinimai dėl finansinių korekcijų neskyrimo perkančiosioms organizacijoms už jų atliktus formalius pažeidimus. Taip pat labai įdomios Teisingumo Teismo teisės aiškinimo taisyklės dėl neskelbiamų derybų techninių priešasčių (autorius teisių apsaugos) pagrindu ir galimybių bei ribojimų apibrėžti prekių techninę specifikaciją medžiagiškumo aspektu.

Gero skaitymo!

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

Nuo 2025-01-01 įsigalioję Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo pakeitimai (priimti įstatymu Nr. [XIV-3083](#))

Įstatymų 33 str., analogiškai reglamentuojančio tiekėjų kvalifikacijos nustatymo reikalavimus, pakeitimai:

- **33 str. 9 d. 6 p.** nustatyta, kad perkančioji organizacija turi teisę neleisti tiekėjui dalyvauti jos organizuojamuose viešuosiuose pirkimuose, jei jis, jo subtiekęjas, ūkio subjektas, kurio pajėgumais remiamasi, tiesiogiai ar netiesiogiai vykdo veiklą Rusijos Federacijoje, Baltarusijos Respublikoje, Rusijos Federacijos aneksuotame Kryme, Moldovos Respublikos Vyriausybės nekontroliuojamoje Padniestrės teritorijoje, Sakartvelo Vyriausybės nekontroliuojamose Abchazijos ir Pietų Osetijos teritorijose, arba yra ūkio subjektų grupės, kurios bet kuris narys vykdo veiklą nurodytose valstybėse ar teritorijose, narys arba jos vadovas, kitas valdymo ar priežiūros organo narys.
- **33 str. 10 d.** nustatyta, kad perkančiajai organizacijai kilus abejonių dėl tiekėjo atitikties Įstatymo 33 str. 9 d. nurodytiems reikalavimams, ji privalo paprašyti tiekėjo, kurio pasiūlymas yra pirmas eilėje, prieš nustatydama jo pasiūlymą laimėjusiu, pateikti tiekėjo nurodytą informaciją tiek patvirtinančius dokumentus, tiek ir paaiškinimus dėl pateiktų dokumentų ir atitikties Įstatymo reikalavimams.

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

Nuo 2025-02-01 įsigaliojo Viešųjų pirkimų įstatymo (VPĮ) 46 str. 2¹ d. ir 12 d. nuostatos (priimtos įstatymu Nr. [XIV-3149](#))

Nuo 2025-02-01 įsigaliojo VPĮ 46 str., reglamentuojančio tiekėjo pašalinimo pagrindus, pakeitimai:

- **46 str. papildytas 2¹ d.**, kurioje įtvirtinta, kad perkančioji organizacija pašalina tiekėją iš pirkimo procedūros, jeigu tiekėjas yra neatlikęs jam paskirtos baudžiamojo poveikio priemonės – uždraudimo juridiniam asmeniui dalyvauti viešuosiuose pirkimuose.
- **46 str. 12 d.** pakeista nustatant, kad kai įsiteisėjusiu teismo sprendimu tiekėjui yra nustatytas 46 str. 1, 2, 21, 4 ir 6 d. nurodytų pašalinimo pagrindų laikotarpis, perkančioji organizacija tiekėją iš pirkimo procedūros šalina teismo sprendime nurodytą laikotarpį.

[VPT skelbia](#), kad VPĮ 46 str. 2¹ d. nurodytas tiekėjų pašalinimo pagrindas turi būti **taikomas** tiek nuo 2025-02-01 naujai **pradedamuose** tarptautiniuose, supaprastintuose ne mažos vertės ir supaprastintuose mažos vertės (žr. Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo, įsigaliosiančio nuo 2025-02-01, 9² p.) pirkimuose, **tiek tuose pirkimuose, kurie jau yra pradėti, bet** iki šios datos **neužbaigti**.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

- 1. VPT:** [atkreipia](#) dėmesį, kad siekiant užtikrinti skaidrumą ir sąžiningą konkurenciją viešuosiuose pirkimuose svarbu naudoti nepatikimų tiekėjų sąrašus. Tačiau VPT pažymi, kad tarptautinių finansų institucijų (pvz., Pasaulio banko ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (EBRD) skelbiami sąrašai subjektų, susijusių su sukčiavimu, korupcija ar kitais pažeidimais nėra pakankamas pagrindas į šiuos sąrašus įtrauktus tiekėjus pašalinti iš pirkimo VPJ 46 str. pagrindu.
- 2. VPT:** [vertino](#), kodėl daugelyje viešųjų pirkimų dalyvauja tik vienas tiekėjas, ir pagrindinėmis problemomis įvardijo rinkos nepakankamumą, sudėtingas procedūras ir centralizavimo trūkumą. Šiems iššūkiams spręsti VPT siūlo didinti konkurenciją rinkoje, skatinti aktyvesnį tiekėjų dalyvavimą ir tobulinti viešųjų pirkimų planavimą. VPT siūlomos priemonės apima sėkmingo pirkimo objekto skaidymo pavyzdžių kūrimą, išankstinį probleminių sąlygų nustatymą ir taisymą, „rinkos analitiko“ funkcijos sukūrimą, išsamių tiekėjų duomenų bazių kūrimą ir rinkos konsultacijų vykdymą.
- 3. VPT:** [pristato](#) trumpųjų žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinių viešuosiuose pirkimuose 2021–2024 m. [apžvalgą](#). Apžvalga atskleidžia, kad su tikslinės grupės tiekėjais vidutiniškai per metus sudaroma tik nedidelė dalis visų maisto produktų pirkimų sutarčių – apie 2,7 proc. visų sudarytų sutarčių, pagal vertę – apie 1,4 proc. visų sudarytų sutarčių vertės.
- 4. VPT:** [paskelbė](#) ketvirtąjį Darnųjų pirkimų [naujienlaiškį](#). Naujienlaiškyje VPT teikia rekomendacijas dėl prekių, kurioms taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, pristato naują analitinę priemonę – [Socialinių pirkimų stebėsenos ataskaitą](#) bei dalijasi Danijos ir Norvegijos praktikomis, kaip šios šalyse skatinamos skaitmeninės inovacijos ir inovatyvūs viešieji pirkimai.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

- 5. VPT:** [informuoja](#), kad nuo 2025-01-16 pasikeitė žodžiu sudarytų pirkimo sutarčių viešinimo tvarka. Po 2025 m. sausio 1 d. žodžiu sudarytų sutarčių (įvykdžius mažos vertės pirkimus) sąskaitas tiekėjai pateiks Sąskaitų administravimo bendrojoje informacinėje sistemoje (SABIS). Pirkimo vykdytojams šių sutarčių informacijos CVP IS viešinti nebereikės, sąskaitų duomenys iš SABIS CVPP bus pavišinti automatiškai.
- 6. VPT:** [praneša](#), kad nuo 2025-03-01 taps privalomos patvirtintos Paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutarties [tipinės sąlygos](#).
- 7. EIMIN:** [kviečia](#) į konsultacijas dėl ES viešųjų pirkimų direktyvų nuostatų. Europos Komisija inicijuoja viešąsias konsultacijas, kuriose numatoma įvertinti tris pagrindines Europos Sąjungos viešųjų pirkimų direktyvas: dėl koncesijų, viešųjų pirkimų ir vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose vykdomų pirkimų. Suinteresuoti subjektai (institucijos, perkančiosios organizacijos, tiekėjai) nuomonę dėl direktyvų gali teikti iki 2025-03-07 EK portalo skiltyje [„Išsakykite savo nuomonę“](#). Suinteresuoti asmenys gali užpildyti klausimyną, pateikti papildomą informaciją (atsiliepimus, tyrimus ar duomenis, susijusius su viešųjų pirkimų direktyvų įgyvendinimu).

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas: vien formalios projektų vykdytojų klaidos (veiklos trūkumai) negali lemti finansinių korekcijų jiems taikymą, neįvertinus visų svarbių aplinkybių ir nuostolių biudžetui (*Vilniaus miesto savivaldybės administracija v. VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra, 2024-12-18*)

Vilniaus miesto savivaldybės administracija (VMSA) organizavo viešą socialinių būstų įsigijimo konkursą (Konkursas). Valstybės kontrolė įvertino šį konkursą ir nustatė, kad nėra išlikusio Konkurso laimėtojo elektroninio pasiūlymo, todėl VMSA neužtikrino audito sekos. Šią informaciją perdavė VšĮ Centrinei projektų valdymo agentūrai (CPVA), kurį už šiuos veiksmus kaip neva pažeidžiančius projekto finansavimo sutartį ir nekilnojamų daiktų įsigijimo teisės normas (Aprašas) paskyrė 25 proc. finansinę korekciją. VMSA ginčijo šį CPVA sprendimą, teigdama, kad Konkurso laimėtojo elektroninis pasiūlymas neišliko dėl techninių (skenavimo, kompiuterinės įrangos) problemų, todėl nustatytas pažeidimas formalus, nesukėlė žalos, todėl finansinė korekcija neadekvati.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (LVAT), panaikinęs Regionų administracinio teismo sprendimą, VMSA apeliacinį skundą patenkino ir panaikino CPVA sprendimą.

Pirma, Teisingumo Teismas 2024-10-04 sprendime byloje C-175/23 išaiškino, kad Reglamento Nr. 1303/2013 2 str. 36 d. įtvirtinta sąvoka „pažeidimas“ turi būti aiškinama taip, kad ne kiekviena teisinio reguliavimo nesilaikymo situacija savaime sukelia žalą biudžetui, kuri kaip savarankiška sąlyga negali būti preziumuojama. Bet kokiu atveju įgyvendinančioji institucija privalo pagal individualias konkrečiau atvejo aplinkybes įrodyti, kad žala buvo ar galėjo būti padaryta. Be to, finansinės korekcijos turi būti taikomos, laikantis proporcingumo principo, įvertinus visus reikšmingus aspektus, todėl fiksuoti korekcijų dydžiai negali būti taikomi automatiškai, o tik kaip pagrindas nustatyti ir vėliau konkretizuoti skiriamos korekcijos dydį.

Antra, LVAT vertinimu, Konkurso laimėtojo dokumentų neišsaugojimas savaime nelemia audito sekos neužtikrinimą, be to, nenustatyta, kad dėl šių veiksmų buvo ar galėjo būti padaryta žala biudžetui. LVAT nurodė, kad dokumentų neišsaugojimu nėra tiesiogiai padaroma reali ar potenciali žala biudžetui, ypač, kai iš kitų netiesioginių duomenų galima nustatyti tą pačią informaciją ir aplinkybę, jog konkursų procedūros buvo atliktos laikantis viešųjų pirkimų principų. Byloje surinktų duomenų visuma leidžia daryti išvadą, kad pažeidimo pagal Reglamento Nr. 13013/2013 nebuvo padaryta.

Trečia, LVAT nesutiko su CPVA pozicija, kad Konkurso komisijos protokolai objektyviai nepatvirtina faktinių Konkurse susiklosčiusių aplinkybių, kadangi paprastai retrospektyviniai CPVA atliekami veiklos tyrimai šiais dokumentais yra grindžiami. Nagrinėjamu atveju nenustatyta VMSA Konkurso komisijos sudarymo ar veiklos pažeidimų, kurie leistų abejoti Konkurso teisėtumu. LVAT konstatavo, kad VMSA Konkurso komisijos sprendimas dėl laimėtojo objektyviai nepatvirtina susiklosčiusių faktinių aplinkybių (Konkurso laimėtojo pasiūlymo turinio ir jo atitikties Konkurso nuostatomis) yra grindžiamas spėjimu.

Ketvirta, LVAT nurodė, kad VMSA veiksmų teisėtumo vertinimui svarbios aplinkybės dėl Konkurso dalyvių skaičiaus. Dėl Konkurso sąlygų jame nedalyvavo daugiau tiekėjų. Be to, pradinės pasiūlymų kainos nebuvo esminis varžymosi kriterijus, kadangi pagal Konkurso sąlygas su dalyviais buvo deramasi, todėl galutinė pasiūlymų eilė sudaroma pagal vėliau suderėtas kainas.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

2. Lietuvos apeliacinis teismas: tai, kad perkančioji organizacija neįprastai mažos kainos pagrindimo paklausime nenurodo konkrečių įrodomųjų dokumentų, neatleidžia tiekėjo nuo pareigos konkrečiai ir objektyviai įrodyti savo siūlomos kainos racionalumą (*Voitkevič personalinė įmonė v VŠĮ CPO LT, 2024-12-30*)

leškovas dalyvavo vaikų maitinimo paslaugų pirkime, kurio sąlygose buvo nustatytas nemokamai (valstybės finansais) ir mokamai maitinamų vaikų ir paslaugų teikimo dienų skaičius. Leškovas mokamai (savo lėšomis) teikiamų paslaugų daliai nurodė 0 Eur kainą. PO du kartus paprašė paaiškinti neįprastai mažą kainą nurodant savo lėšomis apmokamo maitinimo paslaugų sudėtines dalis ir skaičiavimus. Tiekėjas pateikė tik apibendrintus skaičiavimus, kiek jam kainuos "nemokamo" maitinimo ir "mokamo" maitinimo paslaugos, kitos išlaidos ir nurodė, kad bet koku atveju jam bendras paslaugų teikimas bus ekonomiškai racionalus (pelningas). PO, įvertinusi pakartotinį leškovo paaiškinimą, atmetė jo pasiūlymą dėl nepagrįstos pasiūlymo kainos. PO vertinimu, leškovas neįvertino, kad "mokamai" maitinamų vaikų skaičius gali padidėti, be to, leškovas konkrečiai nenurodė ruošiamų patiekalų, jų sudėtinių dalių ir įkainių.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas), palikdamas nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, leškovo ieškinį atmetė.

Pirma, Teismas nurodė, kad iš Pirkimo sąlygų matyti, kad tiekėjai iš esmės varžėsi dėl "mokamo" vaikų maitinimo paslaugos kainos. PO nustačiusi, kad leškovas dėl šios paslaugų dalies pateikė 0 Eur pasiūlymą, kai kitų pasiūlymų vidurkis buvo beveik 45 Eur, privalėjo prašyti leškovo pagrįsti neįprastai mažą kainą. Nors nulinių kainų teikimas pagal nacionalinę teismų praktiką yra leistinas, juo galima siekti ne vien ekonominių tikslų, be to, tiekėjams leidžiamas kryžminis pajamų ir išlaidų kompensavimas iš kitų sutarties dalių, tačiau bet koku atveju tai neatleidžia tiekėjo nuo pareigos konkrečiai ir detalai pagrįsti savo kainą pagal PO suformuluotą paklausimą.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, nors PO paprašė konkrečiai pagrįsti „mokamo“ maitinimo patiekalų sudėtinių dalių kainas ir jų sudėtinės dalis (savikainą, išlaidas ir kt.), leškovas pateikė tik apibendrintus skaičius, kiek jis patirs sąnaudų teikdamas šias paslaugas ir kaip jas padengs „nemokamo“ vaikų maitinimo pajamos. Teismas nesutiko, kad PO sprendimas atmesti leškovo pasiūlymą neteisėtas, nes neva ji paklausime nenurodė, kokius konkrečius įrodomuosius dokumentus leškovas turėjo pateikti. Teismas pažymėjo, kad pagal teismų praktiką tiekėjų teikiami duomenys apie save (savo pasiūlymą) stokoja patikimumo, todėl jie privalo būti papildomai objektyviai pagrindžiami. Kita vertus, leškovas apskritai nepateikė jokių prašomų duomenų, todėl PO paklausimo nekonkretizavimas atitinkamų dokumentų atžvilgiu nedaro įtakos jos sprendimo teisėtumui.

Trečia, Teismas nurodė, kad maitintinių skaičiai yra preliminarūs jie gali keistis. Be to, pagal Pirkimo sąlygas PO įsipareigojo įsigyti ne mažiau kaip 50 proc. perkamų paslaugų (sutarties kainos). Teismas nesutiko su leškovo vertinimu, kad sisteminis šių dviejų sąlygų vertinimas reiškia, kad maitinamų mokinių skaičius gali tik mažėti, bet ne didėti. Mokinių skaičius nėra žinomas, jis bus tikslinamas mokslo metų pradžioje. Dėl to pagrįstos PO abejonės, kad leškovo pasiūlymas kelia riziką, kad padidėjus „mokamai“ maitinamų mokinių skaičiui, leškovas nepajėgs užtikrinti sutarties vykdymo.

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

3. Lietuvos apeliacinis teismas: tai, ar tiekėjai, tikslindami pasiūlymą, *de jure* nepateikė naujos ofertos, vertinama, atsižvelgiant į objektyviai egzistuojančius duomenis, pavyzdžiui, gamyklinę technikos komplektaciją (UAB „Baumista“ v Lietuvos kariuomenė, 2025-01-09)

Pirkimo sąlygose tiekėjams buvo iškeltas techninio pajėgumo reikalavimas turėti atitinkamą įrangą medžių kirtimo darbams atlikti. Šiose sąlygose, be kita ko, buvo nurodyta, kad įrangos sąrašas turės būti pateiktas PO pareikalavus. Pirkimo laimėtoju paskelbus trečiąjį asmenį, šis PO prašymu pateikė įrangos sąrašą, kurį vėliau vertinant gautą kito tiekėjo pretenziją dar kartą patikslino, kadangi kai kuri iš pradžių nurodyta technika neatitiko reikalavimų. PO iš pradžių atmetė laimėtojo pasiūlymą, bet vėliau, patenkinusi jo pretenziją, kurioje buvo pateikta naujos informacijos apie jo pajėgumą, šį vėl pripažino Pirkimo laimėtoju. Ieškovas ginčijo Pirkimo rezultatus, nes, jo vertinimu, PO trečiajam asmeniui leido pasiūlyme pateikti naujus duomenis.

Lietuvos apeliacinis teismas (Teismas), panaikindamas pirmosios instancijos teismo sprendimą, ieškovo ieškinį patenkino.

Pirma, Teismas nurodė, kad aiškinant pasiūlymus tiekėjai negali pateikti naujos informacijos ar pakeisti jau pateiktus duomenis, jei tai lems *de jure* naujo pasiūlymo pateikimą. Teismas nurodė, kad pirmosios instancijos teismas neteisingai nustatė datą, kada pirmą kartą trečiojo asmens buvo paprašyta pateikti duomenis apie techninį pajėgumą. Tai atlikta iš karto preliminariai nustačius Pirkimo laimėtoją, o ne tada, kai PO vertino paties trečiojo asmens pateiktą pretenziją.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Po to kai buvo išnagrinėta pirmoji leškovo pretenzija, PO prašomas paaiškinti pasiūlytos technikos suderinamumą, trečiasis asmuo pateikė *de jure* naujus duomenis, kadangi jais ne patikslino ar paaiškino pradinį turinį. Trečiojo asmens pateikti duomenys apie sudėtinę technikos įrangą (grąžtą/frezą) yra nauji, atsižvelgiant į tai, kad transporto priemonė ir papildoma įranga yra skirtingų gamintojų, todėl ji savaime nepatenka į gamyklinę komplektaciją.

Trečia, dėl leškovo argumentų, kad tiek pirminė, tiek vėliau pateikta informacija apie turimą techninį pajėgumą laikytina kaip melaginga, Teismas nurodė, kad nagrinėjamu atveju nėra pagrindo spręsti, kad trečiasis asmuo siekė suklaidinti PO. Juolab paprašytas jis pateikė duomenis, kurie pagrindė jo techninį pajėgumą ir teikiamos technikos ir įrangos suderinamumą (nors jais negalėjo būti remiamasi dėl *de jure* naujo pasiūlymo pateikimo).

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

4. Teisingumo Teismo 2025-01-09 sprendimas C-578/23, Česká republika – Generální finanční ředitelství

PO įsigijo informacinę sistemą, o po 25 m. pradėjo neskelbiamas derybas su šios sistemos gamintojo patronuojama nacionaline bendrove dėl sistemos techninės priežiūros paslaugų įsigijimo, be kita ko, remiantis išimtinių autoriaus teisių į šios sistemos pirminį kodą turėjimo pagrindu. Konkurencijos taryba nustatė pažeidimą dėl antrojo konkurso procedūros vykdymo. Kilo ginčas, ar PO turėjo teisę vykdyti neskelbiamas derybas aptariamose išimties pagrindu, atsižvelgiant į tai, kad prieš išimtinių teisių turėjimo prisidėjo pati PO (sistemos sukūrimo sutartyje išimtinės teisės neperleistos užsakovui). Teisingumo Teismas išaiškino Direktyvos 2004/18 nuostatas dėl neskelbiamų derybų, atsižvelgiant į PO prisidėjimą prie susiklosčiusios siauro tiekėjų rato situacijos.

Pirma, Direktyvos 2004/18 31 str. 1 p. b) pp. nurodyti neskelbiamų derybų atvejai turi būti aiškinami griežtai ir siaurai, šis pirkimo būdas išimtinis. Neskelbiamos derybos su vienu tiekėju dėl techninių priešasčių turi tenkinti dvi pirmiau nurodytu būdu aiškintinas sąlygas: (i) turi būti nustatytos techninės arba su išimtinėmis autorių teisių apsauga susijusios priešastys; (ii) dėl šių priešasčių turi būti absoliučiai būtina sudaryti sutartį šiais pagrindais su konkrečiu ūkio subjektu.

Antra, Nors tik Direktyvos 2004/18 31 str. 1 p. c) pp. (neskelbiamos derybos dėl skubos) nustatyta, kad priešastys pasirinkti šį pirkimo būdą negali priklausyti nuo PO, bet ir neskelbiamos derybos, vykdomos dėl techninių (autorių teisių apsaugos) priešasčių negali priklausyti nuo paties pirkėjo. Priešingas aiškinimas neatitiktų siauriamojo normos pobūdžio ir siekio užtikrinti kuo platesnę konkurenciją. Neskelbiamos derybos dėl programinės įrangos negali būti vykdomos, jei neatlikti išsamūs tyrimai, ar nėra kitų tiekėjų, galinčių patenkinti PO poreikius.

TEISMŲ PRAKTIKA

Trečia, dėl išimtinio Direktyvos 2004/18 31 str. 1 p. b) pp. pobūdžio PO, be kita ko, privalo įrodyti, kad prie susiklosčiusios autoriaus teisių apsaugos situacijos ji pati neprisidėjo. Šiuo tikslu turi būti įvertinta informacinės sistemos sukūrimo sutarties turinys, kuris suponuoja galimą neskelbiamų derybų procedūros taikymą. Nėra svarbu, ar PO prie susidariusios padėties prisidėjo valingai. Taip pat svarbu įvertinti, ar PO turėjo realių galimybių nutraukti konkretaus tiekėjo išimtinumo pobūdį.

Teisingumo Teismo sprendimą skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

5. Teisingumo Teismo 2025-01-16 sprendimas C-424/23, *DYKA Plastics*

PO paskelbė nuotekų vamzdžių įrengimo ar keitimo pirkimus, kuriuose reikalavo naudoti keramikinius vamzdžius nuotekoms šalinti ir betoninius vamzdžius lietaus nuotekoms šalinti. Plastikinių vamzdžių gamintojas apskundė šias sąlygas, jas vertindamas neteisėtomis kaip prieštaraujančiomis techninių specifikacijų rengimo taisyklėms ir pažeidžiančioms viešųjų pirkimų principus. Nacionalinis teismas Teisingumo Teismui uždavė klausimų dėl Direktyvos 2014/24 42 str. 3 d. (atitinka VPĮ 37 str. 4 d.) ir 42 str. 4 d. (atitinka VPĮ 37 str. 5 d.).

Pirma, Teisingumo Teismas nurodė, kad Direktyvos 42 str. 3 d. išvardytų techninių specifikacijų formulavimo metodų sąrašas yra baigtinis, kadangi šioje nuostatoje nurodyta „techninės specifikacijos formuluojamos vienu iš toliau nurodytu būdu“. Be to, pagal Teisingumo Teismo tarp šių formulavimo metodų nėra hierarchijos (prioriteto). Direktyvos 42 str. 3 d. įtvirtinta nuoroda į privalomas nacionalines technines taisykles gali lemti situacijas, kai bus nukrypstama nuo bendros tvarkos, tačiau negali būti paneigta techninių specifikacijų formulavimo esmė.

Antra, kai pirkimo objekto negalima apibrėžti vienu iš Direktyvos 2014/24 42 str. 3 d. išvardytu techninės specifikacijos formulavimo metodu, galima išimties tvarka nurodyti konkrečius pirkimo objekto parametrus (modelį šaltinį, gamybos būdą) (Direktyvos 2014/24 42 str. 4 d., tačiau kartu pridedant žymą „arba lygiavertis“. Be to, galima netaikyti vieno iš techninių specifikacijų formulavimo metodų, kai tai pateisinama sutarties dalyku. Atsižvelgiant į tai, kai nėra jokių privalomų nacionalinių techninių taisyklių arba nesusiklosto išimtinės 42 str. 4 d. įtvirtintos sąlygos, pirkimo objektą privaloma apibrėžti tik vienu iš to paties straipsnio 3 d. įtvirtintu metodu.

TEISMŲ PRAKTIKA

Trečia, nors PO dėl disponuojamų žinių apie tai, kaip geriausia įgyvendinti savo poreikius, turi didelę diskreciją formuluodamos technines specifikacijas, tačiau Direktyvos 2014/24 42 str. įtvirtinti ir šios ribojimai, kurių jos turi paisyti. Dėl to PO turi užtikrinti tiekėjų konkurenciją ir nesudaryti nepagrįstų kliūčių jiems konkuruoti. Su šiais tikslais iš esmės nesuderinama konkrečių pirkimo objektą apibūdinančių kriterijų nustatymas, kuris dėl to yra išimtinis ir taikomas, kai kitaip neįmanoma nustatyti techninės specifikacijos reikalavimų arba tai pateisinama sutarties dalyku.

Ketvirta, Teisingumo Teismas nurodė, kad Direktyvos 2014/24 42 str. 4 d. pirmame sakinyje nurodytas „sutarties dalyko“ pagrindas netaikomas pilna apimtimi kaip kitas pagrindas, leidžiantis netaikyti vieno iš techninės specifikacijos formulavimo metodo, t. y., kai negalima kitaip tiksliai apibrėžti objekto. Dėl to „sutarties dalyko“ pagrindo remimosi atveju netaikomi visi šioje nuostatoje taikomi ribojimai ir sąlygos (pvz., žyma „arba lygiavertis“). Kita vertus, „sutarties dalyko“ pagrindas turi būti aiškinamas siaurinamai, todėl reikalavimas naudoti konkrečiu būdu pagamintą prekę turi būti neišvengiamai išplaukiantis iš sutarties esmės. Dėl to būtina nustatyti, ar nagrinėjamu atveju PO poreikį patenkintų tik konkretaus medžiagiškumo vamzdžiai.

Penkta, Teisingumo Teismas nurodė, kad prekių medžiagiškumas nelaikytinas „rezultatu“ ar „funkciniu reikalavimu“. Dėl to reikalavimas dėl prekės medžiagos laikytinas nuoroda į produkto „rūšį“ arba „konkretų gamybos būdą“ kaip įtvirtinta Direktyvos 2014/24 42 str. 4 d. (VPJ 37 str. 5 d.). Konkretus medžiagiškumas gali būti pateisinamas sutarties dalyku, jei jis būtinas dėl estetinių poreikių ar derėjimo prie aplinkos bei kai dėl to negalimo alternatyvos. Priešingu atveju, turi būti nurodyta papildoma žyma „arba lygiavertis“.

Teisingumo Teismo sprendimą skaitykite [čia](#).

Ellex[®]

Baltic circle of legal excellence

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ - ellex.legal/lt/

